

İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesi ve Satışına İlişkin Esaslar

Vergi Bülteni

Bülent AK,
Yeminli Mali Müşavir
bak@konseydenetim.com.tr

KONSEY
VERGİ - DENETİM - DANIŞMANLIK

Önsöz

04.09.2018 Tarih ve 30525 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/48 No.lu Tebliğle; Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından gerçekleştirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedellerin tamamının fiili ihrac tarihinden itibaren 180 gün içerisinde yurda getirilmesi ve en az % 80’inin bir bankaya satılması zorunluluğu getirilmiştir.¹ Söz konusu tebliğ hükümlerinin, yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere, 6 aylık süre için geçerli olacağı hükme bağlanmıştır.

Ancak, ihracat bedelleri Hakkında yayımlanmış olan 2018-32/48 No.lu Tebliğin uzatılması ihtiyacı üzerine, İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/53 No.lu Tebliğle yapılan değişiklikle, söz konusu tebliğde yer alan 6 aylık süre 1 yıla çıkarılmış olup, uygulama 04.09.2019 tarihine kadar uzatılmıştır.²

Ayrıca, konuya ilişkin olarak ilgilileri aydınlatmak üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından bir duyuruda bulunulmuştur.³ Söz konusu duyuruda; ilgili tebliğin yürürlük süresinin 04.09.2018 - 04.09.2019 tarihleri arasında gerçekleştirilen ihracatları kapsayacak şekilde uygulama süresinin uzatıldığı, bu tarihler arasında gerçekleştirilen ihracata ilişkin bedellerin yurda getirilip en az % 80’inin bir bankaya satılması zorunluluğunun, tebliğin yürürlüğü bittikten sonra da devam edeceği belirtilmiştir.

Bu durumda, örneğin 03.09.2019 tarihinde fiilen gerçekleştirilen ihracata ilişkin bedellerin tamamının 180 gün içinde yurda getirilmesi ve en az % 80’inin bir bankaya satılması zorunlu olacaktır.

Diğer taraftan, İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/48 No.lu Tebliğin 12/2 maddesinde; Hazine ve Maliye Bakanlığınca bu tebliğin uygulanmasına yönelik belirlenecek usul ve esasların, Merkez Bankasınca ilan edileceği belirtilmiştir. Bu çerçevede, uygulamaya ilişkin usul ve esasları düzenleyen İhracat Genelgesi, 07.11.2018 tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası internet sitesinde yayımlanmıştır.⁴

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından Merkez Bankasına gönderilen yazılarla, söz konusu İhracat Genelgesinin maddeleri değiştirilmek suretiyle, uygulamada karşılaşılan sıkıntılar çözülmekte ve uygulamaya yön verilmektedir. Bu yazımızda söz konusu düzenlemeler çerçevesinde, ihracat bedellerinin yurda getirilmesi ve satışına ilişkin usul ve esaslar genel hatlarıyla açıklanmaya çalışılacaktır.

¹ Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin (İhracat Bedelleri Hakkında) 2018-32/48 No.lu Tebliğ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/09/20180904-2.htm>

² Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (İhracat Bedelleri Hakkında) (Tebliğ No: 2018-32/48)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2019-32/53) <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/03/20190303-5.htm>

³ 2018-32/48 Sayılı Tebliğ Kapsamında İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesi Hakkında Duyuru <https://www.hmb.gov.tr/duyuru/2018-32-48-sayili-teblig-kapsaminda-ihracat-bedellerinin-yurda-getirilmesi-hakkinda-duyuru>

⁴ İhracat Genelgesi <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/e90670f7-fc2e-453c-acd3-88098334b484/%C4%B0hracat+Genelgesi.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-e90670f7-fc2e-453c-acd3-88098334b484-mGMoV9Z>

İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesi ve Sürenin Hesabı

04.09.2018 tarihinden başlamak üzere 1 yıllık süre boyunca, Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından gerçekleştirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedellerin tamamının fiili ihrac tarihinden itibaren azami 180 gün içerisinde yurda getirilmesi zorunludur. İhracat bedellerin, yurt dışındaki ithalatçının ödemesini müteakip doğrudan ve gecikmeksizin yurda getirilmesi esastır.

İhracat Genelgesinin 8/10-a maddesinde yer alan hükme göre; sürenin gün olarak belirtildiği hallerde süre hesaplaması, işlemin yapıldığı tarihi takip eden günden başlar ve son günün çalışma saati sonunda biter. Ancak hesaplanan sürenin son günü resmi tatile rastlarsa süre, izleyen ilk iş günü çalışma saati sonunda biter.

Konuya ilişkin olarak örnek vermek gerekirse, fiili ihracatı 1 Nisan 2019 tarihinde gerçekleştirilen mal bedellerinin 30 Eylül 2019 günü mesai bitimine kadar yurda getirilmesi gerekecektir. Fiili ihracın gerçekleştiği tarihi takip eden gün olan 2 Nisan’dan itibaren süre işlemeye başlayacaktır. 180 günlük sürenin bittiği gün olan 28 Eylül hafta sonuna rastladığı için, süre 30 Eylül Pazartesi çalışma saati itibariyle sona erecektir. Tebliğin yürürlüğünün bitmiş olması, ihracat bedellerinin belirtilen tarihe kadar yurda getirilmesi zorunluluğunu ortadan kaldırmayacaktır.

Serbest bölgelere yapılan ihracat işlemleri açısından, yukarıda yapılan açıklamalar geçerli olup, uyulması gerekmektedir. Ancak, İran ve Suriye’ye yapılan ihracat işlemleriyle ilgili olarak, yukarıda açıklanan zorunluluklar uygulanmayacaktır.

İhracat Bedeli Dövizlerin Satışı ve Sürenin Hesabı

Yurda getirilen ihracat bedellerinin en az %80’i bir bankaya satılır ve ihracat bedellerini alan banka tarafından Döviz Alım Belgesi (DAB) düzenlenir. 180 günlük süre içerisinde kalınması şartıyla, ihracat bedeli dövizlerin yurda getiriliş tarihinden daha sonraki bir tarihte bankaya satılması mümkündür. İhracat bedelinin satış tarihi olarak, DAB’ın düzenlendiği tarih dikkate alınacaktır.

Yapılan düzenlemeye göre, 180 günlük süre içerisinde kalmak kaydıyla, ihracatçılar kendi döviz ve finansman ihtiyaçları çerçevesinde getirdikleri dövizleri ne zaman bozduracakları konusunda serbesttir.

Konuya ilişkin olarak örnek vermek gerekirse, fiili ihracatı 16 Ocak 2019 tarihinde gerçekleştirilen ihracata ilişkin mal bedeli 12 Şubat tarihinde yurda gelmiştir. Buna göre, ihracatçıya tanınan 180 günlük süre, 17 Ocak tarihinde işlemeye başlayacaktır. Sürenin bittiği gün 15 Temmuz 2019 Pazartesi Demokrasi ve Milli Birlik Günü resmi tatile rastladığı için, süre 16 Temmuz 2019 günü çalışma saati itibariyle sona erecektir.

Dolayısıyla, ihracatçının mal bedelinin geldiği 12 Şubat tarihinden, 16 Temmuz tarihine kadar herhangi bir günde kendi ihtiyaçları çerçevesinde yurda getirdiği ihracat bedelinin en az % 80’ini bozdurması gerekecektir. Söz konusu oran asgari olarak belirlenmiş olup, ihracatçı arzu ettiği takdirde gelen dövizin daha fazlasını da bozdurabilir.

Özelliği Olan İhracat

Yurt dışına müteahhit firmalarca yapılacak ihracatın bedelinin 365 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılması zorunludur. Konsinye yoluyla yapılacak ihracatta bedellerin kesin satışı müteakip; uluslararası fuar, sergi ve haftalara bedelli olarak satılmak üzere gönderilen malların bedellerinin ise gönderildikleri fuar, sergi veya haftanın bitimini müteakip 180 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılması zorunludur.

İlgili mevzuat hükümlerine göre yurt dışına geçici ihracı yapılan malların verilen süre veya ek süre içinde yurda getirilmemesi veya bu süreler içerisinde satılması halinde satış bedelinin süre bitiminden veya kesin satış tarihinden itibaren 90 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılması zorunludur.

İhracat işlemlerine ait sözleşmelerde bedellerin tahsili için fiili ihraç tarihinden itibaren 180 günden fazla vade öngörülmesi durumunda, bedellerin yurda getirilme süresi vade bitiminden itibaren 90 günü geçemez. Öngörülen vadenin tespiti için ihracatçının yazılı beyanıyla birlikte vade içeren sözleşmenin ya da vadeyi tevsik niteliğini haiz proforma fatura veya poliçenin aracı bankaya ibrazı zorunludur.

Yürürlükteki İhracat Rejimi ve Finansal Kiralama (leasing) Mevzuatı çerçevesinde kredili veya kiralama yoluyla yapılan ihracatta, ihracat bedelinin kredili satış veya kiralama sözleşmesinde belirlenen vade tarihlerini izleyen 90 gün içinde yurda getirilerek bankalara satılması zorunludur.

İhracat Bedellerinin Tahsili

İhracat bedellerinin tahsili, satış sözleşmesinde belirlenen kurallar ve uluslararası ticari uygulamalar çerçevesinde firmaların yazılı beyanına istinaden, aşağıda belirtilen ödeme şekillerinden birine göre tahsil edilir.

- ✚ Akreditifli Ödeme,
- ✚ Vesaik Mukabili Ödeme,
- ✚ Mal Mukabili Ödeme,
- ✚ Kabul Kredili Akreditifli Ödeme,
- ✚ Kabul Kredili Vesaik Mukabili Ödeme,
- ✚ Kabul Kredili Mal Mukabili Ödeme,
- ✚ BPO (Banka Ödeme Yükümlülüđü)
- ✚ Peşin Ödeme.

İhracat bedelleri; 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanununun 13. maddesinde belirtilen ödeme hizmeti sağlayıcıları aracılığıyla da yurda getirilebilir. Söz konusu bedellerin ihracat bedeli olarak alışı bankalar tarafından yapılır.

İhracat bedellerinin beyan edilen Türk parası veya döviz üzerinden yurda getirilmesi esas olup, bedelin beyan edilenden farklı bir döviz üzerinden getirilmesi mümkündür. Türk parası üzerinden yapılan ihracat karşılığında yurda döviz getirilmesi mümkündür. İhracat bedelinin yolcu beraberinde efektif olarak yurda getirilmesi halinde, gümrük idarelerine beyanda bulunulması zorunludur.

Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanına yönelik mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla ihracat bedellerinin bankacılık sistemiyle doğrudan ülkemize transferinin mümkün olmadığı Afganistan, Irak ve Libya'ya yapılan ihracat işlemlerinde ihracat bedelinin bankalarca tahsilinin;

- ✦ İthalatçının Türkiye'deki bankalarda bulunan hesaplarından transferi yoluyla,
- ✦ İhracat bedelinin ihracat işlemiyle ilişkisi kurulmak şartıyla üçüncü bir ülkeden bankalar aracılığıyla transferi yoluyla,
- ✦ İhracatçının yazılı beyanının yanı sıra işlemin niteliğine göre satış sözleşmesi ya da kesin satış faturası (veya proforma fatura) ile Gümrük Beyannamesi ibraz edilmek kaydıyla Nakit Beyan Formu aranmaksızın ihracatçı tarafından veya vekaletname sahibi üçüncü şahıslardan efektif olarak,

Yapılması mümkündür.

İhracatçı firma dışındaki ithalatçı, tedarikçi, aracı vb. olan Türkiye'de yerleşik farklı firmaların yurt içi hesaplarına gönderilen ihracat bedellerinde; yurt dışından ihracat bedeli tutar kadar döviz veya Türk parası geldiğinin satış sözleşmesi, kesin veya proforma fatura, gümrük beyannamesi, banka hesap özeti gibi belgelerle tevsik edilmesi, 2018-32/48 sayılı Tebliğde yer alan süre ile ilgili hükümlere aykırılık oluşmadığının tespit edilmesi ile işlem ve kişilerle ilgili uluslararası yaptırımların dikkate alınması kaydıyla; anılan firmaların yurt içi hesaplarından döviz veya Türk parası cinsinden ihracatçının hesabına yapılan havaalelerin ihracat bedeli olarak kabul edilerek alışının yapılması mümkündür.

İhracatçının hesabına yurt dışından transfer edilen ihracat bedelinin alış yapılmaksızın başka bir hesaba transfer edilmesi durumunda, ihracatçının hesabına yurt içindeki başka bir hesaptan söz konusu tutar kadar dövizin veya Türk lirasının tekrar transfer edilmesi halinde, hesaba ilk transfer edilen bedelin ihracat işlemi ile ilgili ve yurt dışı kaynaklı olduğunun satış sözleşmesi, kesin veya proforma fatura, gümrük beyannamesi, banka hesap özeti gibi belgelerle tevsik edilmesi, 2018-32/48 sayılı Tebliğde yer alan süre ile ilgili hükümlere aykırılık oluşmadığının tespit edilmesi, işlem ve kişilerle ilgili uluslararası yaptırımların dikkate alınması ve başka bir bankaya bedelin yurt dışından geldiğine ilişkin yazı verilmediğinin tevsiki kaydıyla söz konusu bedelin ihracat bedeli olarak kabul edilerek alışının yapılması mümkündür.

Yabancı taşıtlar ile yabancı ülkelere sefer yapan yerli taşıtlara ihracat rejimine göre verilen yağ, yakıt, temizlik maddeleri ve kumanyaya ilişkin mal bedelinin, Türkiye'de yerleşik alıcı firmalar tarafından yurt içinden yapılan havaalelerle ödenmesi halinde bu ödemenin ihracat bedeli olarak alışının yapılması mümkündür.

Peşin Döviz

Peşin döviz uygulamasında, ihracat henüz gerçekleşmeden, ihracat bedeli ihracatçı veya yurt dışında yerleşik kişiler adına açılan Döviz Tevdiat Hesaplarına (DTH) alınır. Peşin ödeme olarak ihracatçının hesabına transfer edilen ihracat bedellerinin en az %80'inin fiili ihrac tarihinden itibaren en geç 180 gün içerisinde bir bankaya satılması zorunludur. İhracat bedellerini alan banka tarafından düzenlenecek DAB üzerinde, bedelin peşin ihracat bedeli olduğu belirtilir.

Peşin bedel karşılığı ihracatın 24 ay içerisinde yapılması zorunludur. Peşin döviz karşılığında 24 ay içerisinde ihracat yapılmaması veya bu süre içerisinde peşin döviz tutarının tamamının tek seferde iade edilmemesi durumunda, bu tutar kambiyo mevzuatı açısından prefinansman kredisi hükümlerine tabi tutulur. Peşin bedelin iadesine ilişkin KKDF mevzuatı hükümleri saklıdır.

Parayı gönderenin muvafakatiyle, devreden ihracatçı firmanın yazılı beyanının alınması ve devralan tarafından tekrar devredilmemek kaydıyla, peşin bedeller başka bir ihracatçı firmaya devredilebilir. DAB'ın düzenlendiği veya bedelin döviz tevdiat hesabına transfer edildiği tarihten itibaren peşin bedelin kullanım süresi içinde, devir işlemi kısmen veya tamamen sadece bir firmaya yapılabilir. Kısmi devir yapılan işlemlerde aynı firmaya bilahare devir yapılması mümkündür.

İhracat Bedelinden Yapılacak İndirim ve Mahsup İşlemleri

Aşağıda sıralanan giderler nedeniyle; ihracat bedellerinden indirim veya mahsup yapılır yahut döviz transferi talebinde bulunulur, bu talepler aracı bankalar tarafından incelenip sonuçlandırılır.

- ✚ İhracatla ilgili navlun, sigorta primi, komisyon, ardiye, depolama, antrepo, gümrük resmi, harç ve factoring masrafları ile uluslararası para piyasalarında geçerli faiz oranlarını geçmemek üzere iskonto giderleri gibi masraflar için yapılacak indirimler,
- ✚ Konsinyasyon yoluyla ihrac edilen mallarla ilgili nakil, muhafaza, bakım ve fümügasyon, rafa (maniplasyon), satış ve benzeri masrafların ihracat bedelinden mahsubu veya görünmeyen işlemlere ilişkin hükümler çerçevesinde döviz transferi taleplerinin karşılanması,
- ✚ Ticari teamüllerin gereği olarak satış akdinde veya akreditiflerde ayrıca varış yerinde tartı ve analiz yapılması şartı bulunuyorsa, tartı ve analiz sonucunda tespit edilen vezin (tartı) noksanlığı veya kalite farkı ile ekspertiz ve tahkim ücretleri ve rafa (maniplasyon) masraflarının (hariçteki gözetme şirketleri ücretleri dahil) mal bedelinden mahsubu veya döviz transferi taleplerinin karşılanması.

İhracat bedelinin, yukarıda belirtilen giderler kadar eksik gönderilmesi halinde, bu durum aracı bankaya belgelendirilir. Düzenlenen DAB üzerine söz konusu giderlerin türü ve tutarıyla ilgili not konulur. İhracat bedelinin mahsuben ödemede kullanılabilmesi için, mahsup talebinin bedel getirme süresi içinde yapılması gerekir.

Bedel getirme süreleri içinde yurda getirilen ihracat bedelleri; ihracatçının ithalat bedelleri, sermaye hareketlerine ilişkin ödemeleri, görünmeyen işlemlere ilişkin giderleri ve transit ticaretinin alış bedeli ile söz konusu süreler içinde bankalarca mahsup edilebilir.

Dış ticaret mevzuatı hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilen mal ihraç ve ithalinde, tarafların aynı kişiler olması ve ihraç bedellerinin yurda getirilme süresi içinde kalınması kaydıyla, ilgili GB'lerin bankalara ibrazı durumunda mal ihraç ve ithal bedellerinin bankalarca mahsubu mümkündür. Bu kapsamda mahsup edilen tutarların yurda getirilmesi zorunlu değildir. Ancak, tarafların farklı kişiler olması durumunda, mahsubun yapılması mümkün olmakla birlikte, mahsup edilecek tutarların yurda getirilmiş olması zorunludur. Ayrıca, mahsup sonrası kalan tutarların en az % 80'inin fiili ihraç tarihinden itibaren 180 gün içerisinde bankalara satışı mecburidir.

İhracat bedellerinin mahsuben ödemede kullanılacak kısmının, mahsup tarihinden önce alışının yapılmamış olması şarttır. Ayrıca, döviz tevdiat hesabına alınan ihracat bedeli dövizler, bedel getirme süreleri içinde mahsuben ödemede kullanılabilir.

Peşin döviz olarak gelen ve alış yapılmayarak döviz hesabına alınan bedellerden, ihracatın gerçekleştiğinin gümrük beyannamesi ile tevsiki ve gelen peşin bedelin kullanılmadığının (ilgili hesaptan çıkışının yapılmadığının) tespiti kaydıyla, bu maddede sayılan indirimler yapılabilir.

Mahsuben ödeme işleminde, DAB ve DSB (Döviz Satım Belgesi) mahsup tarihinde geçerli aynı kur üzerinden düzenlenir. Mahsuben ödemede kullanılacak (alış yapılacak) döviz cinsi ile mahsuben ödenecek (transfer edilecek) gidere ilişkin döviz cinsinin farklı olması halinde mahsuben ödenecek azami tutar mahsup tarihindeki Merkez Bankası çapraz kurları esas alınmak suretiyle tespit edilir. Bu durumda DAB alış yapılan, DSB transfer edilen döviz cinsinden düzenlenir.

Aracı ihracatçı vasıtasıyla yapılan ihracatta, ihracat bedeli, ihracatçının onayı ile imalatçının veya tedarikçinin bu maddede sayılan bütün döviz giderlerinin mahsuben ödenmesinde kullanılabilir. Bu durumda DAB ihracatçı, DSB imalatçı ve tedarikçi firma adına düzenlenir.

Aynı GB'de kayıtlı imalatçı/tedarikçi firma ile ihracatçı firmanın grup firması olması durumunda, mal ihracatı ve ithalatı yapılan yurt dışında yerleşik kişinin aynı olması, ihraç bedellerinin yurda getirilme süresi içinde kalınması ve ihracatçının yazılı onayının alınması kaydıyla, ihracat bedeli imalatçı/tedarikçi firmanın yaptığı ithalata ilişkin bedellerin mahsuben ödenmesinde kullanılabilir. Bu kapsamda mahsup edilen tutarların yurda getirilmesi zorunlu değildir. Ancak mahsup sonrası kalan tutarın en az % 80'inin fiili ihraç tarihinden itibaren 180 gün içerisinde bankalara satışı zorunludur.

Yurt dışından emtia kredisi kullanan ihracatçıların bankalara teminat olarak verdikleri stoklarının ihracatında, ihraç bedellerinin yurda getirilme süresi içinde kalınması ve ilgili kredi sözleşmesinin ve kredi ödemesini tevsik edici belgelerin bankalara ibrazı kaydıyla, ihracat bedellerinin söz konusu emtia kredisi ödemeleri ile mahsup edilmesi durumunda, mahsup edilen tutarların yurda getirilmesi zorunlu değildir. Ancak mahsup sonrası kalan tutarın en az % 80'inin fiili ihraç tarihinden itibaren 180 gün içerisinde bankalara satışı mecburidir.

Mücbir Sebep Halleri

Mücbir sebeplerin varlığı durumunda, ihracatçıya ihraç bedellerini yurda getirmeye ilişkin olarak ek süre verilmektedir. İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/48 No.lu Tebliğin 9. maddesine göre mücbir sebep sayılan durumlar aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- ✚ İthalatçı veya ihracatçı firmanın iflası, konkordato ilan etmesi veya faaliyetlerini daimi olarak tatil etmesi, firma hakkında iflasın ertelenmesi kararı verilmesi, şahıs firmalarında firma sahibinin ölümü,
- ✚ İthalatçı yapan firmada grev, lokavt ve avarya hali,
- ✚ İhracatçı veya ithalatçı memleket resmi makamlarının karar ve işlemleri ya da muhabir bankaların muameleleri dolayısıyla hesapların kapatılmasının imkânsız hale gelmesi,
- ✚ İhracat yapılan ülkede tabii afet, harp ve abluka hali,
- ✚ Malların kaybı, hasara uğraması veya imha edilmesi,
- ✚ İhtilaf nedeniyle dava açılması veya tahkime başvurulması.

İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/48 No.lu Tebliğin 9. maddesinde ayrıntılı olarak açıklandığı üzere; mücbir sebep hallerinin belirli makamlardan alınmış belgelerle, usulüne uygun şekilde belgelendirilmesi gerekmektedir.

İhracat Hesabının Kapatılması, İhbar ve Ek Süre

Yazımızın ilgili bölümlerinde açıklanan özelliği olan durumlar haricinde, ticari amaçla mal ihracında, ihracat bedeli dövizlerin (avans dahil) fiili ihraç tarihinden itibaren yurda getirilerek, en az %80'inin fiili ihraç tarihinden itibaren 180 gün içinde bir bankaya satılması halinde, ihracat hesabı aracı banka nezdinde kapatılır.

Söz konusu 180 günlük süre bittikten sonra 5 iş günü olan ihbar süresi başlamaktadır. İhracat bedeli döviz satışının aracı bankaya bu ihbar süresi içinde yapılması halinde, ihracat hesabı kapatılır ve ihracatçının bağlı bulunduğu Vergi Dairesi Başkanlığına veya Vergi Dairesi Müdürlüğüne ihbarda bulunulmaz.

Ancak, bu beş iş günü süresi içerisinde de ihracat hesabının kapatılmaması durumunda, muamelenin safhalarını belirtecek şekilde yazılı olarak ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına veya Vergi Dairesi Müdürlüğüne ihbar edilir.

İlgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce, ihbarı müteakip 10 iş günü içinde ilgililere hesapların kapatılmasını teminen 90 gün süreli ihtarname gönderilir. Bu süre içinde hesapların kapatılması veya yukarıda belirtilen mücbir sebep hallerinin ya da haklı durumun belgelenmesi gereklidir. Mücbir sebeplerin varlığı halinde, mücbir sebebin devamı müddetince altışar aylık dönemler itibarıyla ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce ek süre verilir.

Mücbir sebep halleri dışında kalan haklı durumların varlığı halinde, hesapların kapatılmasına ilişkin altı aya kadar olan ek süre talepleri, firmaların haklı durumu belirten yazılı beyanına istinaden üçer aylık devreler halinde ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce, altı aylık süreden sonraki ek süre talepleri ise Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından incelenip sonuçlandırılır.

Terkin

Her bir gümrük beyannamesi itibarıyla;

- ✚ 100.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, mücbir sebeplerin varlığı dikkate alınmaksızın beyanname veya formda yer alan bedelin %10'una kadar noksanlığı olan (sigorta bedellerinden kaynaklanan noksanlıklar dahil) ihracat hesapları doğrudan bankalarca veya ödeme şekline bakılmaksızın 90 günlük ihtarname süresi içinde ilgili Vergi Dairesi Başkanlıkları/Müdürlüklerince,
- ✚ 200.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, ilgili tebliğde belirtilen mücbir sebep halleri göz önünde bulundurulmak suretiyle, beyanname veya formda yer alan bedelin %10'una kadar açık hesaplar ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce,

Terkin edilmek suretiyle kapatılır.

Her bir gümrük beyannamesi itibarıyla, 200.000 ABD doları veya eşitini aşan noksanlığı olan açık hesaplara ilişkin terkin talepleri, tebliğde belirtilen mücbir sebepler ile haklı durumlar göz önünde bulundurulmak suretiyle, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından incelenip sonuçlandırılır. Terkin ile alış yapılan tutar arasındaki farkın yurda getirildiğinin tespiti ile ilgili olarak ihracatçının yazılı beyanı doğrultusunda gerekli kontroller yapılarak hesap kapatılır.

İhracat Bedelinin Tahsili ve Hesabın Kapatılmasında Sorumluluk

İhracat bedelinin tahsilinden ve ihracat hesabının tahsil süresi içinde (ek süreler dâhil) kapatılmasından ihracatçılar, ihracat bedelinin faktoring şirketinin yurt içi kaynaklarından ödendiği faktoring işlemlerinde faktoring şirketi sorumludur.

İhracata aracılık eden bankalar, bilgisi dahilinde olan beyannamelerle ilgili ihracat bedellerinin yurda getirilmesini ve satışının yapılmasını izlemekle ve ilgili indirim ve mahsup işlemlerini gerçekleştirmekle yükümlüdür.

İhracatçının Serbest Kullanımına Bırakılan Dövizler

Ticari amaçla mal ihracında, ihracat bedeli dövizlerin (avans dahil) fiili ihraç tarihinden itibaren yurda getirilerek, en az %80'inin fiili ihraç tarihinden itibaren 180 gün içinde bir bankaya satılması gerekmektedir. Buna göre, mal ihracat bedelinin geriye kalan % 20'lik kısmı için herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Hizmet ihracatı, transit ticaret, Türkiye'de ikamet etmeyenlere özel fatura ile yapılan satış, Türkiye'de ikamet etmeyenlere KDV hesaplanarak yapılan satış, mikro ihracat ve 5.000,- ABD doları veya karşılığı Türk lirasını geçmeyen tutardaki ihracat işlemlerinde bedellerin tamamının tasarrufu serbesttir.

CFR ve CIF teslim şekline göre gerçekleştirilen ihracatta, navlun ve sigorta bedeli ile kiracının satın alma hakkı bulunmayan finansal ve ticari kiralama sözleşmesi çerçevesinde elde edilen kira bedelleri hizmet bedeli döviz olarak kabul edilir.

Sonsöz

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/48 No.lu Tebliğle; Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından gerçekleştirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedellerin tamamının fiili ihrac tarihinden itibaren 180 gün içerisinde yurda getirilmesi ve en az % 80’inin bir bankaya satılması zorunluluğu getirilmiştir. İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/53 No.lu Tebliğle yapılan değişiklikle de, tebliğin uygulama süresi altı aydan bir yıla uzatılmıştır.

Diğer taraftan, uygulamaya ilişkin usul ve esasları düzenleyen İhracat Genelgesi, 07.11.2018 tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası internet sitesinde yayımlanmış olup, zaman zaman söz konusu İhracat Genelgesinin maddeleri değiştirilmek suretiyle, uygulamada karşılaşılan sıkıntılar çözülmekte ve uygulamaya yön verilmektedir. Söz konusu genelgede yapılan değişikliklerin Resmi Gazetede yayımlanmaması, yapılan değişikliklerin takibini zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, yükümlüler ile ilgililerin işlem yapmadan önce web sitesinden genelgenin güncel halini kontrol etmelerinde yarar bulunmaktadır.

Ayrıca, yazımıza son vermeden bir hususa daha değinme ihtiyacı duyuyoruz. Bilindiği üzere, ihracatçılara yapılan kambiyo satışları üzerinden alınacak BSMV oranı sıfıra indirilmiş durumdadır. Bazı bankaların hatırlı müşterilerinden herhangi bir masraf veya komisyon almaksızın, aynı gün içerisinde aynı kurdan alım - satım yapmak suretiyle ihracatçıların bu yöndeki yükümlülüklerini gidermede yardımcı oldukları yönünde duyular alıyoruz. Bu nedenle, konuya ilişkin işlem yaparken bankacınızla görüşme yapmanızı önemle tavsiye ediyoruz.

Bu veriler çerçevesinde, İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/48 No.lu Tebliğle, ekonomi politikaları anlamında aslında yapılmak istenilenin; ihracat bedellerinin bozdurulmasını sağlayarak döviz kurlarında düşüş sağlamaktan daha çok, ihracat bedellerinin belirli bir sürede yurda getirilmesini sağlamak olduğu sonucuna varıyoruz. Konuya ilişkin soru veya sorunlarınız için irtibat kurabilirsiniz.

KONSEY
VERGİ - DENETİM - DANIŞMANLIK